

Zaměříme se nejprve na jednoduché a dostupné příležitosti

24.10.2024 - Alexandra Kocková | Svaz měst a obcí České republiky

Po zahájení konference výkonnou ředitelkou Svazu Radkou Vladykovou a místopředsedou Svazu Miroslavem Žbánekem, primátorem statutárního města Olomouc, přednesl svoji zdravici náměstek ministra životního prostředí Pavel Janda. Krátce se vyjádřil i k vládou schválenému zálohování PET lahví a plechovek. Zmínil také, že ministerstvo podporuje modernizaci odpadového hospodářství a cirkulaci obalů. Navázala Markéta Zemanová z Energetického regulačního úřadu, která informovala, že Úřad již obdržel několik desítek žádostí o zřízení energetické společnosti, jejich kvalita však není příliš dobrá. Obce by rozhodně neměly podléhat nereálným informacím a doporučením. Za ČEZ ESCO přítomné pozdravil generální ředitel a předseda představenstva Kamil Čermák. Uvedl, že jejich společnost cítí zodpovědnost za tuto oblast, v dlouhodobějším horizontu podporuje dobudování jádra a optimální nastavení energetického mixu, kam patří i zemní plyn.

Udělejte si checklist

Ve své první části se konference věnovala i dopadům povodní, které v minulých týdnech zasáhly zejména řadu měst a obcí ve Slezsku a na Moravě a přinesla zásadní doporučení pro zástupce samospráv.

Primátor statutárního města Olomouc Miroslav Žbánek, místopředseda SMO ČR a předseda svazové energetické komise, shrnul hlavní body a doporučení nejen pro účastníky konference, ale i všechny starosty a primátory.

„Hlavní důraz musíme dát na předcházení rizik a škod. Příroda nám ukazuje, co umí a určitě k nám nebude v budoucnu milosrdnější. Je nutné, abychom byli připraveni v rámci našich povodňových plánů a krizového řízení na úrovni měst a obcí.“

Panelové diskuze na toto téma se zúčastnili zástupci starostů a primátorů z povodní postižených oblastí, Tomáš Hradil, starosta města Krnov a Vladimír Schreier, náměstek primátora Opavy. Dále zástupci energetické společnosti ČEZ, a to Zuzana Krejčíříková. Za Hasičský záchranný sbor ČR mluvil jeho generální ředitel Vladimír Vlček.

Jejich hlavní doporučení lze shrnout do několika bodů:

Nedílnou součástí prevence je také správná péče o stromy, včetně plánu výsadby, tak, aby v krizových situacích, jakými povodně jsou, co nejméně ohrožovaly životy a neztěžovaly práci záchranného systému.

„Dodržujte doporučení Integrovaného záchranného systému i postupy krizového řízení dané legislativou,“ nabádal starosty generál Vlček. „Nesystémové zásahy i v dobré víře, situaci komplikují.“

„Každý starosta by měl mít připraven checklist s kroky, které je nutno v krizové situaci udělat, komu zavolat, a ten si postupně odškrtnávat,“ dokončuje doporučení první části konference energetiky a odpadového hospodářství věnované povodním Miroslav Žbánek.

Komunitní energetika pro obce?

Odpolední bloky konference se věnovaly již klasickým tématům spojených například s novou legislativou nebo odpadovým hospodářstvím. První z nich se věnoval současné legislativě v oblasti energetiky a vystoupili v něm René Neděla z ministerstva průmyslu a obchodu, dále Markéta Zemanová z Energetického regulačního úřadu a Jan Maršák z ministerstva životního prostředí. Celý blok moderovala výkonná ředitelka Svazu Radka Vladyková.

Na ni navázal Dan Jiránek, současný ředitel Sekce legislativní a právní a uvedl přednášející na téma komunitní energetiky.

Prezentace Ministerstva životního prostředí, kterou vedl Ing. Jan Kříž, se zaměřila na dotační podporu komunitní energetiky. Představila programy jako Národní program Životní prostředí, Modernizační fond, a výzvy na podporu zakládání energetických společenství (ES). Diskutovala konkrétní dotační schémata pro zakládání ES, fotovoltaické elektrárny a energetickou účinnost. Významné bylo financování ES a role samospráv a domácností v rozvoji komunitní energetiky, s cílem decentralizace a zvyšování energetické soběstačnosti.

Alexandr Černý z Energetického regulačního úřadu představil nový model sdílení elektřiny, který umožňuje komunitám a aktivním zákazníkům sdílet elektřinu bez nutnosti být přímo zapojeni do trhu. Tento systém přináší obcím příležitost k větší energetické soběstačnosti, úsporám a podpoře obnovitelných zdrojů energie. Je vhodný pro projekty komunitní energetiky, což může snížit náklady na elektřinu a posílit dekarbonizaci na lokální úrovni.

O energetické soběstačnosti z pohledu distributora mluvil David Šafář ze společnosti EG.D. Podle něj se rozvoj komunitní energetiky a energetická soběstačnost mohou stát důležitými nástroji pro obce v České republice. Obce mohou využít sdílení elektřiny a obnovitelné zdroje k dosažení úspor a snížení zátěže na distribuční síť. Spolupráce s distributory a obchodníky může usnadnit správu energetických komunit a zavádění ekologických projektů.

V dalším bloku konference, který moderovala Alena Klimt z Legislativní a právní sekce Svazu, se mluvilo především o dopadech konce skládkování. Moderátorka přivítala i vzácného hosta, kterým byl nový ministr průmyslu a obchodu Lukáš Vlček. Lukáš Vlček dlouhodobě působil jako starosta města Pacov na Vysočině a také jako předseda Regionální komise Svazu měst a obcí ČR.

Prezentace Martiny Filipové a Evy Drimlové ze společnosti EKO-KOM se zaměřila na potřebu obcí optimalizovat své odpadové hospodářství s ohledem na legislativní požadavky platné od roku 2025. Klíčovým krokem je příprava optimalizační studie, která může pomoci zvýšit míru třídění a recyklace odpadu, což povede ke snížení nákladů na skládkování a plnění recyklačních cílů. Obce mohou získat finanční podporu od EKO-KOM na zpracování těchto studií.

Co je chytré odpadové hospodářství se účastníci mohli dozvědět z úst Milana Šáchy, ze společnosti Vodafone Business.

Vodafone představuje řešení pro chytré řízení odpadového hospodářství, které městům a obcím nabízí úspory času i peněz. Inteligentní senzory umístěné na kontejnerech umožňují efektivní plánování svozu odpadu na základě reálného naplnění nádob. Tento přístup nejen snižuje provozní náklady, ale také zlepšuje služby pro občany.

Martin Hájek z Teplárenského sdružení ČR se zaměřil ve své prezentaci s názvem Mýty a pověry kolem energetického využití odpadů na takové energetické využití odpadu, které může být pro obce ekonomicky i ekologicky výhodné, a vyvrací časté mýty. Energetické využití odpadu je nezbytné k tomu, aby ČR splnila své cíle v oblasti odpadového hospodářství do roku 2030. Města a obce by měla zohlednit tuto možnost jako součást svých plánů na snížení skládkování a emisí.

Víte, jaký rozdíl je mezi reuse pointem a reuse centrem?

Debata se rozvířila v posledním bloku věnovaném lesk a bídě třídění a recyklace, a to zejména ohledně sběru textilu, který bude od ledna 2025 pro obce povinný. Tento blok moderovala Martina Lehmannová z kanceláře Svazu. Jiří Česal, předseda Asociace textilního - oděvního - kožedělného průmyslu vysvětloval nutnost sběru textilu a jeho následné vykazování obcemi. Starostové argumentovali tím, že textil se na obcích již dávno sbírá, buď do charitativních kontejnerů nebo do sběrných dvorů, tak nač je potom nutné tento systém nějakým způsobem měnit. Tyto otázky odkázal Jiří Česal na zadavatele této legislativy, tedy na MŽP nebo přímo na evropskou komisi.

Jitka Hofmanová, manažerka cirkulárních projektů České federace nábytkových bank a reuse center popsala jednotlivé druhy sběru nábytku jako jsou reuse pointy, reuse centra či nábytkové banky. Nábytkové banky fungují jako poslední záchrany pro občany postižené nejrůznějšími katastrofami, jako např. tornádo nebo povodně. V roce 2023 se do reuse systémů zapojilo 15 provozů a díky nim se 812 tun předmětů nestaly odpadem. I to je jeden ze způsobů prevence vzniku odpadů.

Jak předcházení odpadů řeší ve společnosti ELT Management Company přišel vysvětlit její jednatel Radim Filák. Jeho společnost nabízí zpětný odkup pneumatik. Touto prezentací skončil první den konference energetiky a odpadového hospodářství. Všechny najdete po skončení konference na webu Svazu.

Na účastníky čekal ještě společenský večer, kde si mohli o jednotlivých prezentacích pohovořit s kolegy a sdílet svoje poznatky a zkušenosti, ale i navazovat nové kontakty či se pozdravit se starými známými tvářemi z řad samospráv nebo firem, které se konference zúčastnily.

Low-hanging fruit

Druhý den konference zahájila Monika Štěpánová, ředitelka Sekce regionálního rozvoje, zahraničních vztahů a projektů SMO ČR a uvedla první blok s názvem ***Jak na energetické úspory u obecních budov***. Energetická náročnost budov je v současnosti klíčovou výzvou nejen v České republice, ale po celé Evropě. Budovy jsou zodpovědné za významnou část spotřeby energie a tvoří zhruba 42 % celkové energetické spotřeby v EU, přičemž generují více než třetinu emisí souvisejících s energií. Téměř 85 % existujících budov v Evropské unii bylo postaveno před rokem 2000 a většina z nich, více než 75 %, vykazuje špatnou energetickou účinnost. Monika Štěpánová zmínila také současné často používané heslo za strany Komise i odborníků k tomu, jak s úsporami na lokální úrovni začít: sklízet tzv. „Low-hanging fruit.“ Tento výraz se často používá v souvislosti s efektivitou, a znamená, že by se měly nejprve využít jednoduché a dostupné příležitosti, než se pustíme do složitějších a časově podstatně náročnějších kroků.

Prvním vystupujícím byl Václav Šebek ze společnosti SEVEN, The Energy Efficiency Center, který mluvil zejména o legislativě týkající se energetických úspor a energetické účinnosti budov. Zdůraznil, že klíčové evropské směrnice přinesou v nejbližší době i do místní úrovně povinnost zmapování energetické situace každé obce či města, je tedy potřeba tomu přizpůsobit svůj energetický management a strategické plány.

Radim Kohoutek ze společnosti DS Energy Consulting s.r.o. vysvětloval, jaké možnosti máte při ovlivňování nákladů a emisí u investičních projektů, a především o možnostech a dosavadních zkušenostech s realizací EPC projektů, tedy projektů s garantovanými úsporami i projektů Performance Design and Build. I jeho prezentaci najdete v příštím týdnu na webu www.smocr.cz.

Páteční dopolední blok pokračoval přednáškou zástupce Národní rozvojové banky Čestmíra Hrdinky, který popsal řadu finančních nástrojů a možností financování pro města a obce. Představil i program

Elena, společný nástroj Evropské investiční banky a evropské komise v rámci programu Invest EU Advisory hub.

Posledním vystupujícím tohoto bloku byl Tomáš Voříšek, opět ze společnosti SEVEN, The Energy Efficiency Center. Zdůraznil, že nás čeká obrovská změna v systému využití energií zejména s důrazem na obnovitelné zdroje. Konkrétními příklady například z Litovle nebo na některých pražských objektech ukázal možnosti, které přináší nejen inovativní technologie, ale i změna v přemýšlení. A to nejen ze strany samospráv, ale i v přemýšlení dodavatelů energií, kteří se musí přizpůsobit přechodu od pevných paliv nebo zemního plynu na nové možnosti jako je např. odpadní teplo, fotovoltaika či bioplyn vypouštěný čističkami odpadních vod.

V bloku o Česko - německém energetickém fóru mluvili organizátoři této velmi zajímavé a potřebné akce, Zuzana Rennerová, legislativní expertka a senátor Jiří Vosecký. Fórum se týká možnosti změny Green Dealu. Jan Sechter, předseda Dopravní sekce Hospodářské komory k tomu říká, že změna Green Dealu je závislá na většině v Evropském parlamentu. Ten je zatím pod vlivem nejsilnější frakce EPP, v Německu ji reprezentují CDU a CSU. Pokud se nám podaří najít s nimi společnou řeč, můžeme změnu provést. První energetické fórum ukázalo, že máme s německou stranou řadu společných výhod k současnému Green Dealu a máme v úmyslu ho společně změnit.

Po krátké pauze konference navázala na téma **Edukace a úspory**. Tento blok moderovala Alena Klimt z Legislativní a právní sekce Svazu. Po jeho úvodní řeči dostal k dispozici mikrofon Štěpán Chalupa, předseda Komory obnovitelných zdrojů energie. Jeho přednáška se týkala zejména mýtů a pověr, které se často váží k realizaci energetických úspor. Jedním ze základních mýtů je podle něj nesprávný předpoklad, že ČR nemá dostatečné zdroje obnovitelných zdrojů.

Dalším vystupujícím byl Jan Denemark ze společnosti Flowbox, který mluvil na téma správného hospodáře v oblasti komunální energetiky a jak důležitá jsou energetická data. Z dotazníku, který zaslali obcím, získali řadu relevantních informací, např. že chybí odborníci na energetiku a co chybí nejvíce, jsou právě data měření a analýz. Ty vám mohou ukázat, kde můžete optimalizovat celé své energetické hospodářství.

Následující hodina byla věnována praktickým workshopům, při kterých přítomní mohli diskutovat jak o svých plánovaných projektech, tak i o jednotlivých otázkách spojených s úsporou energie. Jakub Med z ERÚ debatoval na téma energetických společenství, Matyáš Exner z ČEZ ESCO vedl workshop o EPC projektech, komunitní energetiky a FVE a také elektromobility a konečně odpadům a zejména odpočtu DPH se věnoval workshop Martiny Filipové a Evy Drimlové z EKOKOMu.

Oba dny konference byly okořeněny komentovanými prohlídky, a to ve čtvrtek Kongresového centra Praha na Vyšehradě a v pátek pak mohli zájemci navštívit Ústřední čističku odpadních vod v Praze na Císařském ostrově.

Děkujeme všem našim partnerům, bez kterých by se tato akce nemohla konat

Skupina ČEZ

Asekol

EKO-KOM

Vodafone Business Česká republika

ELT Management Company Czech Republic (Eltma)

EG.D, člen skupiny E.ON

Metrostav DIZ

Flowbox

Českomoravská komoditní burza Kladno

Munipolis
Národní rozvojová banka

Za mediální podporu děkujeme

časopisu InS

časopisu Ministerstva vnitra Veřejná správa

Dále děkujeme za pomoc při přípravě doprovodného programu, a to

Kongresovému centru Praha

Pražské vodohospodářské společnosti

Děkujeme.

Všechny prezentace najdete na webu www.smocr.cz po skončení konference.

<https://www.smocr.cz/cs/novinky/a/zamerme-se-nejprve-na-jednoduche-a-dostupne-prilezitosti>